

som helst maa betragtes som en Helhed, skal jeg i alt Fald tilbageholde; navnlig indtil jeg har hørt den høitærede Ministers Udtalelse.

Winther: Jeg har allerede ved 1ste Behandling af dette Lovforslag erklæret mig for at være en Modstander af det, og jeg skal nu, efter at jeg har gjort mig bekendt med Udvalgets Betænkning, tillade mig at udtale mig noget nærmere derom. Det foreliggende Lovforslag staar i sit Modsetning til den Lovgivning, der er fremkommen siden Grundloven blev indført, og hvorved man navnlig er gaaet ud paa at hæve enhver Indskrænkning i den frie Virksomhed. Grundlovens § 83 lyder jo saaledes: „Alle Indskrænkninger i den frie og lige Adgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, skulle hæves ved Lov.“ Denne Bestemmelse har i flere Retninger været en Regel for Lovgivningen. Man har saaledes i sin Tid affkæftet Accisen og ligeledes Formalingss afgiften, Alt i Grundlovens Aand; men det, man her vil gjøre ved dette Lovforslag, er at gaa i den modsatte Retning. Man kan jo sige, at der i den nævnte Paragraf kun tales om saadanne Indskrænkninger i Adgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, men at Udvalget har fremsført, at det almene Vel kræver, at man ikke ved Indretningen af en saadan Industri taber saa Meget paa Suktertolben, at Staten derved tager nogen Skade. Dette er inidler Tid Noget, jeg naturligvis har haust for Die den Gang jeg bestemte mig til at stemme imod dette Lovforslag. Man har vel ment, at der skulde opstaa et saa særdeles stort Tab paa Suktertolben, men det er efter min Mening et stort Spørgsmaal, om det vil blive tilfældet; det er Noget, som ikke forud kan vides. I alt Fald forekommer det mig, at man kan lade denne Industri komme ind i Landet, selv om der derved skulde vise sig nogen Nedgang i Suktertolben, thi saasnart man finder, der er Anledning dertil, har man det jo i sin Magt at tage de Forholdsregler, som ere nødvendige for at forebygge Saa-dant. Man har ogsaa, som selv Udvalget oplyser, i andre Lande ladet Industrien udvikle sig, og først senere, naar man har set, at den kunde blive farlig for Statens Indtægter, har man indført Beskatningen. Denne Lov kommer frem paa en Tid, da man har sin store Nød med at skaffe Arbejde til dem, der ville arbejde. Man hører hvert Dieblit Klage over Arbeidsløshed, man ser Udvandringen tiltage, der er kort sagt Vink nok, som vise, at det er et Spørgsmaal, om man bør gaa til et saadant Skridt, som i høi Grad vil vanskeliggjøre Indførelsen af den nye Industri. Den ærede Ordfører har vel oplyst, at de, der ere i Færd med at anlægge Suktterfabriker af den Art, have taget med i Beregning, at der skulde gives en saa stor Afgift som den, hvorom

her er Tale. Dette er jo meget godt, men man ser ofte, at Beregninger kunne slaa feil, og det er uviist, om der vil fremkomme et saa rigt Udbytte, at de Vedkommende ikke blive nødte til igjen at opgive denne Industri. Naar man ved Lovgivningsmagtens Mellemkomst gjør sig den Meilighed at opfordre dem, som ere smaa Jordlødder, til at bearbejde dem saa godt, at de kunne faae et bedre Udbytte af dem, og naar Sukterroen efter Sagskyndiges Mening er en af de Planter, som især skulde dyrkes paa smaa Lødder, maa jeg forundres over, hvorledes man her kommer i Modsigelse med sig selv ved to saa forskjellige Forholdsregler. Jeg for mit Vedkommende gaar inidler Tid ud fra, at det ikke er ønskeligt, at der indkommer saa store Indtægter for Staten gjennem indirekte Skatter, og det er i Særdeleshed dette Hovedstandpunkt, hvorfra jeg gaar ud i min Modstand. Jeg ønsker, at Skatten skal lægges paa de aarlige Indtægter, hvor de findes, men at man skal vende sig bort fra at opretholde de indirekte Skatter i den Udstrækning, som hidtil har været tilfældet. Jeg tror, at dette Thing i det Hele taget indeslutter en stor Mængde Medlemmer, der i denne Henseende ere af samme Mening som jeg, og som i sin Tid offentlig have vedkjendt sig Udtalelser, der gaa i denne Retning, men naar disse Medlemmer alligevel her anbefale dette Forslag, som skal forhindre Indtagten af Suktertolben fra at falde, modarbejde de sig selv, thi det er aabenbart, at jo større de Indkomster ere, som komme ind i Lødbeskatningen af en enkelt Artikel, desto vanskeligere vil det være at faae en direkte Skat sat i Stedet derfor. De, der staa paa mit Standpunkt, ville altsaa modarbejde sig selv, naar de gaa ind paa en Lov som den foreliggende. Foruden det, jeg her har nævnt, er der endnu en anden Side, hvorfra man kan se denne Sag, og fra hvilken den ogsaa efter min Mening har mislige Egenskaber. Hvorvel man forelsbig kun i meget store Fabriker vil kunne frembringe et godt Produkt af Roerne, vil det efter Kemiens Fremskridt i vor Tid kunne tænkes, at det Dieblit ikke er fjernt, da man ogsaa med mindre Redskaber vil kunne frembringe et Produkt, som de, der lave det, kunne finde godt nok, i alt Fald naar de ikke have Naad til at kjøbe Sukker i den Udstrækning som deres heldigere stillede Medborgere. Dersom dette skulde blive tilfældet, opstaaer det Spørgsmaal, om der ikke her paany laeves en Fristelse til at besvige Statskassen ligesom i sin Tid, da den bekjendte Brændevinsjagt fandt Sted, og det forekommer mig, at man ikke i den Henseende skal være ganske ligegyldig. Det er vel blevet sagt mig af et Medlem af Udvalget, at det var tvivlsomt, om § 1 var at forstaa saaledes, at Tilvirkning af Roesaft var Gjenstand for Skat (Frederiksen: Det er den ikke!). Ja, det er ogsaa sagt mig, men Loven er ikke i den Henseende ganske tydelig, og derfor har jeg ogsaa taget i Betænkning, om